

Conservarea populației de urs brun
(*Ursus arctos*) din România

LIFE FOR BEAR - LIFE13 NAT/RO/001154

Proiect finanțat de către Comisia Europeană
prin programul LIFE + Natura

Specia: Urs brun

Cod Specie: 1354*

Denumire științifică: *Ursus arctos arctos* (Linnaeus, 1758)

Denumire populară: Urs

Taxonomia speciei:

Regnul: Animal

Phylumul: Chordata

Subphylumul: Vertebrata

Clasa: Mamalia

Infraclasa: Eutheria

Ordinul: Carnivora

Suprafamilia: Canoidea

Familia: Ursidae

Subfamilia: Ursinae

Genul: Ursus

Specia: *Ursus arctos* (Urs brun)

Subspecia: *Ursus arctos arctos* (Ursul brun euroasian)

Descriere morfologică:

Ursul este cel mai mare carnivor terestru. În România, media de greutate la femelele adulte este de 150 kg și la masculi de 250 kg, dar anumiți indivizi pot atinge o greutate maximă de 400 kg.

Corpul ursului este acoperit cu două tipuri de peri: unii mai lungi, spicul, și un strat de bază, puful, format din peri deși. Culoarea blănii este în general maro și adesea este mai închisă sau chiar neagră pe spate. Vârful perilor lungi poate fi gri deschis. Unii indivizi sunt complet maro, de culoarea ciocolatei.

Urșii sunt plantigrazi, atingând pământul cu toată laba. Astfel, ei lasă urme care se diferențiază de cele lăsate de alte specii care se găsesc în habitatele noastre. Falangele se termină cu gheare lungi (5-6 cm) și puternice pe labele din față. Ursul le folosește pentru a săpa solul, buturugi, mușuroaie de furnici, pentru a răsturna pietre, a ucide și a sfâșia prada. Spre deosebire de feline, urșii nu au gheare retractile.

Răspândire și mărimea populației

În Europa, ursul brun se găsește pe teritoriul a 22 de țări. Pe baza datelor de distribuție existente și o serie de factori geografici, date ecologice, sociale și politice, urșii europeni au fost grupați în 10 populații: Scandinavia, Karelia, Baltică, Carpați, Dinarici - Pind, Est Balkanica, Alpi, Apenini, Cantabrică și Pirinei.

Beneficiar coordonator al proiectului:

Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare
în Silvicultură "Marin Drăcea"

Beneficiari asociați:

Conservarea populației de urs brun (*Ursus arctos*) din România

LIFE FOR BEAR - LIFE13 NAT/RO/001154

Proiect finanțat de către Comisia Europeană
prin programul LIFE + Natura

Numărul total estimat de urși bruni din Europa este de aproximativ 18.000 de indivizi. Pe baza rapoartelor naționale și actualizarea datelor de recensământ a populației, cea mai mare populație este populația Carpatică (> 7.000 urși), urmate de populația Scandinavică și populația din Dinarici - Pindului (> 3400 respectiv, 3040 indivizi). Celelalte populații sunt mult mai mici, variind de la câteva sute (de exemplu, Marea Baltică ~ 700, Cantabria ~ 200) la mai puțin de o sută de indivizi (de exemplu, Alpi ~ 50 urși).

Populația națională

Mărimea populației de urs brun din România este estimată la nivelul anului 2016 ca fiind cuprinsă în intervalul 6050-6640 de exemplare.

Populația de urs brun în România se întâlnește cu preponderență în zone de munte, dar poate fi întâlnit și în zone de deal, la altitudini mai mari de 600 m, de-a lungul întregii suprafețe împădurite din Carpații României. După estimările oficiale, cea mai mare densitate se înregistrează în zona centrală și nord-estică a Carpaților, în județele Covasna, Brașov, Harghita, Bistrița, Buzău, Mureș și Neamț.

Habitat

Urșii se găsesc în zone împădurite cu densitate umană în general mică. Aceștia supraviețuiesc cel mai bine în pădurile de amestec din zona de deal și de munte, de întindere mare, puțin deranjate de activitățile umane, care oferă condiții de adăpost, liniște și hrană. Deplasările sezoniere ale exemplarelor de urs sunt influențate de hrana existentă, uneori deplasându-se sute de kilometri în căutarea unei resurse bogate de hrană.

Pentru a corespunde cerințelor unui urs, un habitat trebuie să includă diferite tipuri de pădure, rolul esențial revenind foioaselor care produc semințe mari (fag, stejar). Hrana poate fi destul de abundentă și în habitate deschise (pajiști, pășuni etc.), dar urșii preferă să se adăpostească în pădurile din apropiere în timpul zilei. Prezența desigurilor este de asemenea importantă pentru adăpost și hrănire. Supraviețuirea ursului brun în sălbăticie nu este determinată doar de hrană. Liniștea și adăpostul în habitat sunt extrem de importante pentru puii nou-născuți pe timpul iernii în bârlog. Bârlogul este amenajat în cavități naturale, arbori doborâți, sub stânci, etc, în zone izolate.

Localizarea bârloagelor este adesea asociată cu zone izolate și neperturbate de oameni. Orice perturbare în perioada de hibernare poate să-i determine pe urși să-și abandoneze bârloagele.

Statut de protecție și stare de conservare

Lista Roșie IUCN (Versiunea 3.1.): LC (Preocupare redusă). Trendul populației: Stabil

Directiva Habitare (Directiva Consiliului 92/43/EEC): Anexa II și IV

Convenția Berna: Anexa I / Rezoluția 6 și Anexa II

CITES (CE / Nr.338/97): Anexa II

Cartea Roșie a Vertebratelor din România: Vulnerabilă

O.U.G. 57/2007: Anexa 3, 4 A

Beneficiar coordonator al proiectului:

Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare
în Silvicultură "Marin Drăcea"

Beneficiari asociați:

Conservarea populației de urs brun
(*Ursus arctos*) din România

LIFE FOR BEAR - LIFE13 NAT/RO/001154

Proiect finanțat de către Comisia Europeană
prin programul LIFE + Natura

BIOLOGIA SPECIEI

Hrănire

Ursul are o dietă de tip omnivor care constă, în general, din hrană vegetală și insecte, dar consumă și alte animale.

Hrană vegetală - în funcție de anotimp și zonă consumă: plante verzi (iarbă, muguri, etc.), fructe de pădure (fragi, afine, mure, zmeură, scorușe, coarne, mere și pere pădurețe), ghindă, jir, castane, alune, ciuperci. Pe lângă hrana vegetală pe care o găsește în arealul său natural, ursul se hrănește și cu: grâu, ovăz, porumb, fructe (prune, mere, pere, cireșe, etc).

Insecte: furnici (larve), albine și viespi (larve și miere)

Animale: Dintre animalele domestice atacă pentru a se hrăni, cel mai des oi și ocazional, porci, vaci, măgăruși și cai. Dintre animalele sălbatice atacă numai animalele tinere, rănite și bolnave pe care este în stare să le prindă sau consumă carcase de animale pe care le găsește în pădure, ori pe care le ia de la alți prădători.

Dieta de tip omnivor a ursului este reflectată de dentiția acestuia. Ursul brun are canini puternici care sunt folosiți în apărare, omorârea prăzii, dezmembrarea carcaselor, iar premolarii mici și molarii postcarnasieri care prezintă zone mari de contact sunt asociați cu o dietă constând în principal din hrana vegetală și nevertebrate. Urșii nu sunt vânători eficienți de animale sălbatice adulte, decât dacă sunt favorizați de situații speciale. Cu toate că înfățișarea lor este cea a unui carnivor, urșii își satisfac până la 85% din dieta lor necesară din surse non-animale.

Înainte de somnul de iarnă, urșii își intensifică hrănirea pentru a-și crea un strat gros de grăsime din care să supraviețuiască în bârlog până primăvara. Din cauza sursei reduse de hrană de peste iarnă, primăvara au foarte puțină energie și consumă hrana cel mai ușor accesibilă.

Adăpost

Urșii preferă să se adăpostească în zone de arbuști, tufișuri cu vegetație abundentă.

În sezonul rece, majoritatea urșilor se retrag în bârloage. Locația acestora este aleasă adesea în zone izolate și neperturbate de oameni. Bârlogul este săpat în sol sau este amenajat în cavități naturale, sub stânci, între rădăcinile copacilor mari, etc. Înăuntrul unui bârlog, un urs prepară un pat confortabil, utilizând iarbă uscată, frunze sau rădăcini.

Somnul de iarnă

Pentru a se adapta la condițiile reduse de hrană și a se proteja de frig, unii urși intră la bârlog pentru somnul de iarnă. Durata somnului variază în funcție de condițiile atmosferice, de disponibilitatea hranei și de statutul reproductiv. Unii urși pot rămâne activi tot anul, fără a intra la somnul de iarnă. Pentru femelele gestante, retragerea la bârlog pe timpul iernii este o necesitate pentru a da naștere puilor și a-i proteja de frig.

Somnul de iarnă este adesea confundat cu hibernarea. Hibernarea este o stare de inactivitate și de scădere drastică a funcțiilor organismului unui animal, acesta supraviețuind într-un somn profund. Ursul intră la bârlog pentru somnul de iarnă, NU hibernează.

Beneficiar coordonator al proiectului:

Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare
în Silvicultură "Marin Drăcea"

Beneficiari asociați:

